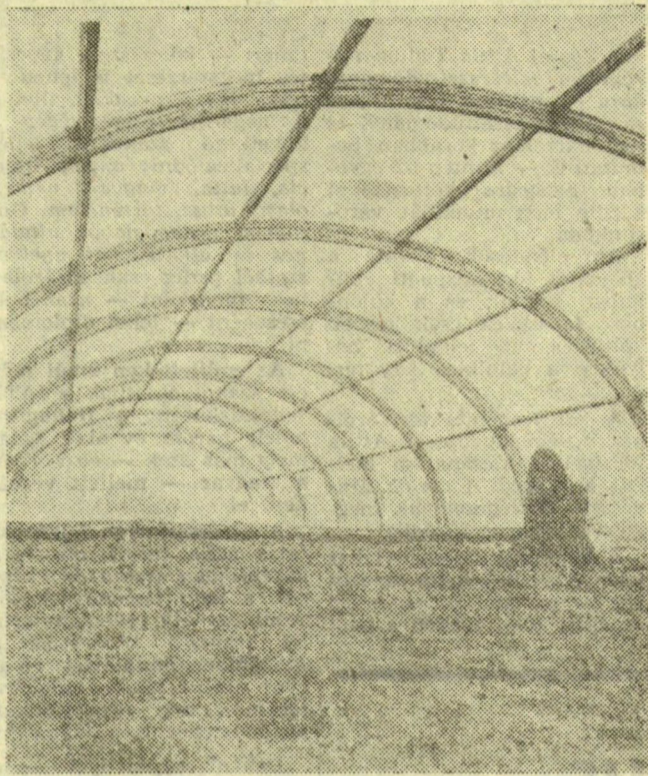

UTAZIK A PIROS RETEK

Kezdődik a salátaszazon

Szeged-Mihályteleken és Rószkén már lassan kifognak a fóliasátrak alól a piros retek. A Szövetkezetek Csongrád megyei Értékesítő Központja eddig már csaknem 6 millió csomót vásárolt fel. Belföldre Szegeden kívül Budapestre, Nógrád, Komárom, Győr, Borsod és Fejér megyébe indultak „retekjáratok”. A legnagyobb külföldi megrendelő pedig a Német Demokratikus Köztársaság, ahová hűtővagonokban utazik hetenként többször is a primőr. Ezenkívül szállították Csehországba és kisebb mennyiséget Svájcba, valamint a Német Szövetségi Köztársaságba.

A retekészazon pár héten belül befejeződik, s indul a salátaidény. Egyelőre még a melegágyban nevelt primőröket szedik, de nemsokára megjelenik a szabadföldi saláta is. Az idei első nagyobb szállítmány elindítására holnap, hétfőn kerül sor, amikor egy vagont megtöltő árut várnak a tisztántúli termelőszövetkezetektől.

Óriás fóliasátrakban is érnek a primőrök és szedésük, szállításuk folyamatos

Új lehetőség a községekben magánházak építésére

Az OTP kedvező feltételei

A városokban már több esztendő óta törekvés a magánház-építkezés olyan fejlesztése, mely a városkép alakulása szempontjából legalább annyira előnyös, mint az építetők számára. Az Országos Takarékpénztár új kezdeményezése most lehetővé teszi, hogy a mezőgazdasági településeken is különösen jó feltételekkel épüljenek a magánházak.

Az OTP alapkövetelményként szabja meg, hogy csak legalább egyemeletes, négylakásos kis társasházak, és két- vagy többszintes sorházak épülhessenek az új kezdeménnyel. Ez kitűnő azért, mert kisebb telek kell hozzájuk, mint a hagyományos családi házakhoz, s mégis ugyanazt a kényelmet adják, még önálló kiskertek kialakítása is lehetséges általuk. Emellett az OTP a szokásosnál kedvezőbb feltételekkel ad építésükhöz kölcsönt, sőt magára vállalja az építkezés összes gondját: a lakásokat teljesen készen adja át tulajdonosaiknak.

Az akció résztvevőit a termelőszövetkezet jelöli ki a lakásvásárlásra jogosult, s az anyagi terheket vállalni képes jelentkezők közül. Az építési területet is a tévész biztosítja, akár a saját, akár a tanácstól szerzett telkeken, melyek a lakásokkal együtt a vásárlók tulajdonába kerülnek. Csak olyan területek jöhetnek számításba, ahol van víz és villany, illetve bevezetésükre a tanács vagy a tévész kötelezettséget vállal még a házépítések előtt. A szennyvíz-elvezetésről is meg kell gondoskodni.

Az építkezésre az OTP megyei fiókja köt megállapodást a termelőszövetkezetekkel. Ebben rögzítik a lakások számát, fajtáit, s az egyéb feltételeket. Az építetők számára minden bizonnyal az a legkedvezőbb, ha tévész építési részlege vagy építkezésre jogosult szövetkezeti társulás lesz a kivitelező. Az OTP a megállapodás alapján — 3 százalékos kezelési költség fejében — ellátja az építkezés előkészítését, tervezését, lebonyolítását,

finanszírozását, s minden más ezzel kapcsolatos feladatot. Már arra is van lehetőség, hogy az építkezés tervét a tévész bocsássa rendelkezésre. Az építkezés idején az OTP mindennemű felvilágosítással díjtalanul szolgál.

Az OTP által íly módon szervezett társasházépítés magánlakás-építésnek minősül, s ezért az építetők állami ártámogatást kaphatnak, mégpedig a családiház-építkezéseknél sokkal nagyobbban. Ebben a formában — a lakás nagyságától és az építési módtól függően — 20–50 ezer forintot, míg családi ház építéskor — csupán 15–35 ezer forintot. Ha az építetők maguk is részt kívánják venni a kivitelezésben, munkájuk értékével csökkentik a számla összegét. A téveszek segíthetik tagjaikat fuvarszközök, saját kitermelésű építőanyagok kedvezményes árú biztosításával is.

A takarékpénztár a ter-

melőszövetkezeti dolgozók részére a mindenkori érvényes hitelfeltételek mellett maximálisan 100 ezer forint hitelt ad, de kivételesen indokolt esetben 120 ezer forintig is elmegy. A hitelt legtovább 30 évre adják, a családi ház építésénél nyújtott hitelek kamatjánál szintén kedvezőbb kamattal. A vételár és a hitel közötti különbség felét az építkezés megkezdése előtt, felét pedig a befejezéskor kell befizetni.

Az elmondottakból úgy tűnik, hogy az OTP kezdeményezése végre megnyugtató módon oldja meg a községek magánház-építkezéseit, s talán nem jósolás, ha azt mondjuk: rövidesen közkeletű lesz a vidéki járás lakóinak körében is. A jó építési, ártámogatási és hitelfeltételek lehetővé teszik, hogy aránylag olcsó, városi színvonalú, kényelmes és szép házak épüljenek a falvakban.

F. K.

„Munkavízummal” az NDK-ba

Ősszel újabb csoport kelhet útra

Mint a korábbi években, idén is lehetőség nyílik rá, hogy — a Magyar Népköztársaság és a Német Demokratikus Köztársaság munkakerő-egüttműködése keretében — fiatal dolgozók utazzanak az NDK-ba. A „munkavízummal” való kiutazásban, a szakmai tapasztalat-szerzésben sok szegedi, Csongrád megyei fiatal vett részt már eddig is. Most ismét mód van rá, hogy újabb csoport verbuálódjon: ősszel 123 fiatal kelhet útra, hogy az NDK korszerű üzemeiben szerezzen gyakorlati tapasztalatokat.

A Szeged m. j. városi tanács vb munkavégzői osztályától nyert tájékoztatás szerint nagyobb létszámban lakatos (57) és kőműves (15) szakképzettségű fiatalok jelentkezhetnek. Ezenkívül esztendő végéig, maros és hegesztő szakmában lehet kérni a munkavízumot. Ami a lányokat illeti: csak fonodai be-

tanított munkára jelentkezhetnek, mintegy 30-an. Szakképzés nélküli fiatalok nem jelentkezhetnek, a vasipari betanított segédmunka ad még lehetőséget a kiutazásra, melynek időpontja egyébként október eleje lesz.

Szokás szerint három-estendei külföldi munkáról van szó. Csak szegedi, illetve Csongrád megyei állandó bejelentett lakással rendelkezők és csak nőle- nek, illetve hajadonok jelentkezését fogadják el. A városi tanács munkavégzői osztályán személyesen a del- utáni órákban lehet jelentkezni. Bővebb információkat is itt kaphatnak a fiatalok. Annnyit még hadd tegyünk hozzá: a nyáron természetesen kötelező lesz egy nyelv- tanfolyamon részt venni a kiutazóknak, hogy aztán Drezdában, Lipszében, Schwedtben, Erfurtban köny- nyebben tudjanak boldogul- ni.

Tudományos utánpótlás

Irta: dr. Csákány Béla, a JATE rektorhelyettese

AZ ELMŰLT ÉVBEN adta ki az MSZMP Központi Bizottsága tudománypolitikai irányelveit, majd ezt követően az MSZMP Csongrád megyei Bizottsága állásfoglalást bocsátott ki, mely az irányelvek tükrében értékeli megyénk és Szeged tudományos életét, s megszabja a soronlevő feladatokat. E dokumentumokban számos helyen esik szó a tudományos utánpótlás problémáiról.

Elsődleges tényező — amely egyébként világszerte viták és kísérletek tárgyát képezi — a tehetségek kiválogatása. Ehhez országunkban jó alapot nyújt, hogy a tanuláshoz, a művelődéshez napjainkban minden állampolgárnak egyenlő jogai vannak. E jogok tényleges gyakorlásához is megteremtettük a feltételeket; ezt mutatja, hogy a fizikai dolgozók gyermekeinek számaránya a felsőoktatási intézményekben 40 százalék körül van. A legjobbak, a jövőbeli kutatógárda kiválasztása, terén azonban van még tennivaló. A hazánkban már hagyományos középiskolai tanulmányi versenyek, a televízió „Kj miben tudós?”-vetélkedői hasznosan szolgálják ezt a célt. Ugyancsak eredményekkel biztat a KISZ „Irány az egyetem!” mozgalma, melynek keretében egyetemi hallgatók patronálják, készítik elő egyetemi felvételi vizsgára fizikai dolgozók jóképességű gyermekeit. A József Attila Tudományegyetem hallgatói országosan az elsők között kapcsolódtak ebben a mozgalomba. A „tagozatos” osztályok rendszerre is elősegíti a tehetségek felszínre kerülését.

E bevált formák mellett is szükség lenne azonban olyan középiskolákra és kollégiumokra, melyek az ország egy-egy jelentős részéről összegyűjtik és a legjobb tanulókat kezébe adják az egyes tantárgyakból kiemelkedő tanulókat. Példaként említhető a budapesti Fazekas Mihály gimnázium, amelynek nevelési rendszeresen kiváló eredményeket érnek el a nemzetközi matematikai olimpiákon. Ilyen középiskolák létrehozása — illetve a meglévőkből való kialakítása — csak látványlag sértené a kisebb városok, községek érdekeit; a valóságban éppen a kiemelkedő képességekkel rendelkező fiatalok számára biztosítana lakóhelyüktől függetlenül egyenlő lehetőségeket. Egyébként nyilvánvalóan egy városban folyó középiskolai képzés színvonalát nem a város nagysága határozza meg; megyénkben például az egyetemre felvettek és a jelentkezettek arányát vizsgálva Makó foglalja el az első helyet.

SZÜKSÉGES a felvételi vizsgák al- apjában bevált rendszerének további finomítása, hogy a vizsgákon a formális tudás helyett egyre inkább a jelöltek képességei — elemző, kombináló készségük, fantáziájuk — domborodjanak ki. A tehetségek kiválogatása természetesen nem ér véget az egyetemre való felvétellel, de itt már a tudományos utánpótlás nevelésének egy új fázisa kezdődik: a tehetséges fiatalok szakmai felkészítése.

A felszabadulás óta ezen a téren is hatalmasat léptünk előre. Idezhetjük Zsolt János mikrobiológus kutatónk a közelmúltban országos fórumon elhangzott szavait: „Akik a háború előtti időkben jártak egyetemre, tudják csak igazán felmérni azt az óriási különbséget, mely az oktatás intenzitásában, a hallgatókkal való törődésben fennáll — a mai idők javára.” Az új ösztönzőrendszer, amelyeket kísérletképpen először Szegeden vezettek be, s az itteni pozitív tapasztalatok alapján került országosan is alkalmazásra, az eddigi rendszernél hatékonyabban biztosítja az egyetemi hallgatók létfeltételeit, s a kiváló tanulmányi munkára való anyagi ösztönzésüket. A jelenleg folyó oktatási reform pedig, lényegében változatlan volumenű, de korszerűbb tanulmányi követelmények mellett több szabad időt nyújt a hallgatóknak, ami lehetővé teszi, hogy egy-egy tudományterülettel elmélyültebben foglalkozzanak.

A tehetséges fiatalok önálló tudományos munkára fogása a tudományos diákkörök keretében folyik. Az anyagi feltételeket (szakirodalom, műszerek, vegyszer) az egyetemi intézetek biztosítják, az irányítást pedig egyetemi oktatók, kutatók végzik. A tudományos diákköri mozgalom napjainkban gyors fejlődésben van, s öröndetes, hogy ebben a fejlődésben városunk felsőoktatási intézményei is lényeges szerepet játszanak. Emelkedik a diákkörökben dolgozó egyetemisták száma, munkájukkal sok esetben elérik azt a szintet, amelyen eredményeiket közzé lehet, sőt kell is tenni. Ugyanakkor növekszik a tudományos diákköri tevékenység megbecsülése, anyagi ösztönzése is. Országos és helyi tudományos társaságok, testületek a legkiemelkedőbb diákköri teljesítményeket díjjal jutalmazzzák. A tudomány és gyakorlat helyes kapcsolatának, a tudományos káder- utánpótlás iránti társadalmi felelősségér- zetnek említésre méltó példáját nyújtotta

a Csongrád megyei tanács, valamint a Szegedi Konzervgyár, amikor a közelmúltban városunkban lezajlott országos tudományos diákköri konferencia benutatót kiemelkedő dolgozatokat különdíjban részesített.

A továbbiakban szükség van e — ma még egyedi — kezdeményezések kiszélesítésére. Egy másik megoldandó feladat ezen a területen: vezető tudósaink tudományos nevelőmunkájának fokozottabb felhasználása.

A szakmai felkészítés mögött fontos- ságban nem marad el a fiatal kutató-je- lölték eszmei-politikai színvonalának biztosítása. Ez a társadalomtudományok területén természetes, de korunk neves kutató egyéniségének példája azt mutatja, hogy az igazi nagy természettudósokra is jellemző a társadalmi kérdések iránti érdeklődés, a politikai aktivitás. Ezt tá- masztja alá — hogy csak néhány nevet említsünk — Bertrand Russel, Albert Einstein, Otto J. Smidt és John Bernal pályafutása. Nem közömbös tehát, hogy leendő tudósaink világnézete, társadal- munkához való viszonya megfelel-e a szocialista fejlődésünk megszabta feltételek- nek.

Az MSZMP tudománypolitikai irányel- veiben említésre kerül, hogy a tudomá- nyos utánpótlás szempontjából számí- tásba jövő fiatalok egy részének politikai fejlődése, közéleti aktivitása nem meg- nyugtató. Ennek oka nem csak az egyetemi KISZ-szervezetek munkájának fogyat- kosságaiban, a marxizmus-leninizmus ok- tatás gyengeségeiben keresendő, hanem az itt-ott még mindig elő „elefántcsontto- rony-szemlélet”-től, a gyakorlati tevé- kenység lebecsülésétől kezdve anyagi megfontolásokig számos más tényezőben is. E negatív jelenség leghatásosabb ellen- szere az érettség utáni kutatómunkák személyes példamutatása, nevelői ráhatása.

A tudományos utánpótlás biztosításának végső — és egyben legbonyolultabb — stá- diuma a fiatal szakemberek kibontakozási lehetőségeinek megteremtése. Ezzel kap- csolatosan hasznos lesz felhívni a figyelm- et néhány, a tudománypolitikai irány- elvekben és a megyei pártbizottság ezzel kapcsolatos állásfoglalásában szereplő problémára. A problémák hangsúlyozása nem jelenti az eredmények hiányát; az egyéni tudományos fejlődés lehetőségeit mutatja például, hogy a József Attila Tu- dományegyetemen jelenleg 123 oktató il- letve kutató rendelkezik kandidátusi, vagy annál magasabb fokozattal, míg 1964 vé- gén ez a szám csupán 78 volt.

Ugyanakkor nem lehet elhallgatni, hogy a tudományos fokozatok megszer- zésének rendszerében még mindig van- nak hiányosságok. Fontos szakterületeken — ilyenek például a számítástechnika, va- lamint egyes „klasszikus” tudományágak határterületei — ritkaságszámba megy egy-egy tudományos fokozat megszerzése, ami nem az adott szakterület művelőinek hiányos felkészültségén, hanem a minősí- tési rendszer fogyatékosságain múlik. Kal- már László Kosuth-díjas akadémikusunk a közelmúltban terjesztette az illetékesek elé javaslatát a fogyatékosságok meg- szüntetésére. Ugyancsak ritka jelenség, hogy egy kutató kollektíva tagjai közös eredményeikért együtt kapjanak tudomá- nyos fokozatot. Egyik tudományos dolgozó nem csekély iróniával, de eléggé csekély túlzással ezt így fejezte ki: kollektív munkáért hamarabb lehet Nobel-díjat kapni, mint kandidátusi címet...

AZ IRÁNYELVEKBEN olvashatjuk a következőket: „A tudományos te- vékenység lehetősége hazánkban túlzottan a tudományos intézményekben való alkalmazáshoz kötődik. Az e munkahelyeken kívüli dolgozó értelmiségiek kevés segítséget kapnak munkájukhoz.” A következő néhány adat megmutatja, hogy a nem „hivatalos” kutatóhelyeken dol- gozó szakemberek még így is milyen komoly tartalmak jelentik tudományos életünknek. Ismeretes, hogy míg az orvosok és jogászok a doktori címet hivatásuk megjelöléseként viselik, addig a tanárok, a természettudományi és egyéb képzettsé- gű szakemberek bizonyos kutatási ered- mények elérése esetén kaphatják meg ezt a címet, így az egyes munkaterületekről kikerült bölcsész, ill. természettudományi doktorok száma képet ad az adott terüle- ten működők tudományos érdeklődéséről. A József Attila Tudományegyetem 1968 óta összesen 136 tanár és természettudo- mányi szakember doktorált, közülük 56-an dolgoznak felsőoktatásban vagy kutatóin- tézetben, 35-en általános vagy közép- iskolában és 45-en egyéb (ipari, mezőgazda- sági, közigazgatási) munkahelyen. A tu- dományos képességekkel és ambíciókkal rendelkezőknek tehát közel 60 százaléka kutatóhelyen kívül dolgozik.